

SUMMER OF SOUL

Fekete Woodstock

DÉRI ZSOLT

A ROOTS EGYÜTTES VEZÉRÉNEK DÍJAKKAL ELHALMOZOTT ELSŐ FILMRENDEZŐI MUNKÁJA EGY 1969-ES ZENEI FESZTIVÁLT DOKUMENTÁL.

Az elmúlt fél évszázad során a „fekete Woodstock” szlogen a köztudatban egy 1972-es Los Angeles-i fesztiválra, a Watts negyed afroamerikai közönségét a memphisi Stax lemez cég sztárjaival (Isaac Hayes, Eddie Floyd, Rufus Thomas, Carla Thomas, The Staple Singers stb.) szórakoztató százezres *Wattstax* stadionkoncertre vonatkozott, köszönhetően az azonos című koncertfilmnek, melyet még a washingtoni Kongresszusi Könyvtár is beválogatott a becses Nemzeti Filmnyilvántartásba a „kulturális, történelmi és esztétikai szempontból jelentős” művek közé (ahová az Oscar-díjas *Woodstock* dokumentumfilm szintén bekerült). Pedig korábban már volt egy másik fekete közönségnek szóló óriásrendezvény, mely pont a New York állambeli hippifesztivállal egy időben zajlott 1969 nyarán, New York City közepén a harlemi Mount Morris Parkban – és fellépőinek sztárparádéjával is jócskán felülmúlta a Los Angeles-i megakonzertet. Az ingyenes Harlem Cultural Festivalt június

„Fekete Woodstock”
(Nina Simone)

végétől augusztus végéig, hat vasárnapos programblokkra osztva tartották, ahol a soul, gospel, blues, dzsessz és afrokaribi zenék egyaránt kaptak tematikus napokat, alkalmanként 50-50 ezer néző előtt. A szervező Tony Lawrence felkérésére a tévéproducer-rendező Hal Tulchin több mint 40 órnyi videoanyagot forgatott stábjával, de a korabeli forgalmazókat nem érdekelte egy „fekete Woodstock”, így a rendező csak néhány részletet tudott értékesíteni belőle, aztán a szalagok évtizedeken át a pincéjében porosodtak. Csak 2017-es halála után nyílt lehetőség a restaurált nyersanyagra dokumentumfilmet építeni – és ahhoz megfelelő rendezőt találni.

A legjobb élő hangszeres hip-hop-együttesként számon tartott és Jimmy Fallon tévéshow-jának házi zenekaraként is ismert – a 2007-es VOLT Fesztiválon és a 2012-es Szigeten magyar közönség előtt is fellépett – philadelphiai gyökerű The Roots dobos-producertagja, a tavalyi és tavalyelőtti Oscar-díjátadók DJ-je és zenei direktora, Ahmir „Questlove” Thompson az első filmrendezői munkájával is nagyot üt. Az alcímével a *spoken word* költő-énekes Gil Scott-Heron aktív részvételt hirdető 1970-es *The Revolution Will Not Be Televised* című szerzeményére – és a nagyközönségnek szánt dokumentumfelvételek hányatott sorsára is – utaló *Summer Of Soul (...Or, When The Revolution Could Not Be Televised)* rögtön történelmi, társadalmi és politikai keretbe helyezi a harlemi fesztivált,

mely a vietnami háború alatt, a Martin Luther King és Robert Kennedy elleni 1968-as merényletek (és az az évi nagy zavargások) után egy esztendővel, a *black power* mozgalom hódítása idején zajlott – a rendezvény biztosításáért konkrétan a Fekete Párducok feleltek. A korabeli híradófelvételek mellett a friss interjúkban megszólalnak a fesztivál hajdani nézői és fellépői is (Gladys Knight, Stevie Wonder, Jesse Jackson tiszteletes stb.), továbbá egyetemi professzorok, írók és polgárjogi aktivisták mellett olyan sztárok is, mint a *musical* mester Lin-Manuel Miranda, az ütőhangszeres Sheila E. vagy a komikus Chris Rock.

A fekete közösség kreativitását, összetartozását és büszkeségét ünneplő fesztivál dokumentumfilmjének legnagyobb erőssége természetesen az elképesztő koncertanyag: a 19 éves virtuóz Stevie Wonder, a szintén a detroiti Motown kiadóhoz tartozó Gladys Knight & The Pips és a Temptations-sztár David Ruffin, a blues gitáros-énekes B.B. King, a vibrafonos Roy Ayers és a fuvolista Herbie Mann, a Staple Singers családi zenekar, a dzsesszdobos Max Roach és Abbey Lincoln énekesnő házaspárosa a John Coltrane-féle *Africa* előadásával, a dél-afrikai trombitás-énekes Hugh Masekela, a Puerto Ricó-i ütőhangszeres Ray Barretto, a kubai Mongo Santamaria egy Herbie Hancock-szerzeménnyel, a 5th Dimension énekegyüttes a listavezető *Hair*-feldolgozásaival, az Edwin Hawkins Singers a világlágerré lett *Oh Happy Day* gospeladaptációval, Mahalia Jackson és az Aretha Franklin helyére beugró Mavis Staples kartikus duettje a néhai Martin Luther King kedvenc dalával, a *Take My Hand, Precious Lord*dal. A csúcst a vagány pszichedelikus soul-funkjával az igazi Woodstockba is eljutó San Franciscó-i Sly And The Family Stone jelentette (melynek zenészei közt két nő és két fehér tag is játszott), no meg persze a zseniális zongorista-énekesnő Nina Simone, aki zenei előadóként a leglátóbb, legradikálisabb példát mutatta forradalmiságból. Ami annak idején nem került a televízióba.

A LÉLEK NYARA (Summer of Soul) - amerikai, 2021. Rendezte és írta: **Ahmir-Khalib Thompson**. Kép: **Shawn Peters**. Gyártó: **Mass Distraction Media / Concordia Studio / Radical Media**. Forgalmazó: **TVGo**. *Feliratos*. 118 perc.